

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2014. gada 16. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma
iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 175/2014),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt
Civilprocesa likuma 82. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu
Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. un 92. pantam.

2. Apstrīdētā norma nosaka: „Fiziskās personas lietas kasācijas instances tiesā ved
pašas vai ar advokāta starpniecību.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai
uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir atbildētāja civillietā [..]. 2014. gada 3. jūnijā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta, izskatot šo lietu apelācijas kārtībā, ir daļēji apmierinājusi prasību. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējai ir radušās tiesības iesniegt kasācijas sūdzību par minēto spriedumu, un saskaņā ar apstrīdēto normu vest lietu kasācijas instancē pašai vai ar advokāta starpniecību. Pieteikuma iesniedzēja ir norādījusi uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtā daļa noteic, ka pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža. Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no dienas, kad Pieteikuma iesniedzējai ir radušās tiesības pārsūdzēt Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas spriedumu kasācijas instancē, tas ir, no pilna sprieduma sastādīšanas datuma – 2014. gada 25. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2014. gada 26. septembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā un ceturtajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

7.1. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst no Satversmes 1. panta izrietošajam tiesiskās paļāvības principam.

Lai konstatētu, vai personai ir radusies tiesiskā paļāvība uz konkrētu tiesību saglabāšanu vai īstenošanu, Satversmes tiesa vērtē, vai personas paļaušanās uz apstrīdēto normu ir likumīga, pamatota un saprātīga (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2004. gada 25. oktobra sprieduma lietā Nr. 2004-03-01 7. punktu un 2006. gada 8. novembra sprieduma lietā Nr. 2006-04-01 21. punktu*). Pieteikumā ir vispārīgi norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja esot paļāvusies uz Civilprocesa likuma regulējumu kopsakarā ar Satversmes tiesas 2003. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 (turpmāk – lieta Nr. 2003-04-01) izteiktajām atziņām. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka Pieteikuma iesniedzējai varēja rasties pamatota un saprātīga tiesiskā paļāvība.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ar apstrīdēto normu esot pārkāpts no Satversmes 91. panta izrietošais diskriminācijas aizlieguma princips.

Vērtējot apstrīdētās normas atbilstību diskriminācijas aizlieguma principam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) kuras personas atrodas vienādos vai atšķirīgos

apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām; 3) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai pastāv leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2005. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. 2004-18-0106 secinājumu daļas 12. punktu*).

Pēc Pieteikuma iesniedzējas domām apstrīdētā norma ir diskriminējoša, jo tiesības uz kasācijas tiesvedību esot tikai personām ar labu materiālo stāvokli vai pietiekamām zināšanām jurisprudencē. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šādām personām un vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. pantam.

Satversmes tiesas praksē ir atzīts: lai izvērtētu apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. pantam, ir jānoskaidro, vai attiecīgais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai šim ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 12. punktu*).

Būtībā pieteikuma juridiskais pamatojums šajā daļā ir veidots no Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 atziņām. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka lietā Nr. 2003-04-01 izteiktās atziņas ir vienlīdz piemērojamas arī attiecībā uz apstrīdēto normu, saskaņā ar kuru persona var vest lietu kasācijas instances tiesā ne tikai ar advokāta starpniecību, bet arī pati. Turklāt pieteikumā ir ietverta pretrunīga argumentācija attiecībā uz pamattiesību ierobežojuma leģitīmā mērķa neesamību.

Tādējādi pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 92. pantam ir uzskatāms par acīmredzami nepietiekamu prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 175/2014).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš